

MPSC अभ्यास साहित्य 2024

Kaziranga National Park

Kaziranga National Park is a national park in the Golaghat and Nagaon districts of the state of Assam, India. It is one of the most important wildlife sanctuaries in the world and is particularly famous for its population of one-horned rhinoceros. Two-thirds of the world's one-horned rhinoceroses live in Kaziranga. National parks and animal refuges play an essential role in the MPSC Syllabus' Environment & Ecology and Biodiversity sections.

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान हे भारताच्या आसाम राज्यातील गोलाघाट आणि नागाव जिल्ह्यातील एक राष्ट्रीय उद्यान आहे. हे जगातील सर्वात महत्वाचे वन्यजीव अभयारण्यांपैकी एक आहे आणि विशेषत: एक शिंगे असलेल्या गेंड्याच्या लोकसंख्येसाठी प्रसिद्ध आहे. जगातील दोन-तृतीयांश एक शिंगे गेंडे काझीरंग्यात राहतात. MPSC अभ्यासक्रमाच्या पर्यावरण आणि पर्यावरणशास्त्र आणि जैवविविधता विभागांमध्ये राष्ट्रीय उद्याने आणि प्राणी आश्रयस्थान महत्त्वाची भूमिका बजावतात.

Kaziranga National Park History

The Indian rhinoceros and their habitat were the primary targets of protection when Kaziranga National Park was first created as a "Reserve Forest" in 1905. Kaziranga National Park was established as a Game Reserve in 1916, and it later changed its status to a Wildlife Sanctuary in 1950. Kaziranga National Park was established as a national park on January 1, 1974. It received the UNESCO World Heritage Site designation in 1985. Following a decline in the tiger population, the Indian government authorized the creation of the Kaziranga Tiger Reserve in August 2006.

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यानाचा इतिहास

1905 मध्ये काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान प्रथम "राखीव वन" म्हणून तयार करण्यात आले तेव्हा भारतीय गेंडे आणि त्यांचे अधिवास हे संरक्षणाचे प्राथमिक लक्ष्य होते. काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यानाची स्थापना 1916 मध्ये गेम रिझर्व्ह म्हणून करण्यात आली आणि नंतर 1950 मध्ये त्याचा दर्जा वन्यजीव अभयारण्यात बदलला. काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यानाची स्थापना 1 जानेवारी 1974 रोजी राष्ट्रीय उद्यान म्हणून करण्यात आली. 1985 मध्ये याला युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळाचा दर्जा मिळाला. वाघांच्या संख्येत घट झाल्यामुळे, भारत सरकारने ऑगस्ट 2006 मध्ये काझीरंगा व्याघ्र प्रकल्पाच्या निर्मितीला अधिकृत केले.

Kaziranga National Park Features

One of India's earliest reserves is known as Kaziranga National Park. It can be found in the Indian state of Assam's regions of Nagaon, Sonitpur, and Golaghat. Because Kaziranga is situated in the Brahmaputra Rover floodplain, the earth there is abundant in alluvial deposits. Small rivers run through the park from east to west and drain into the Brahmaputra River.

The biggest secured area on the southern bank of the Brahmaputra River, Kaziranga National Park has a land area of 1030 km2. Kaziranga National Park is currently overseen by the Assam State Government's environment department.

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यानाची वैशिष्ट्ये

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान म्हणून ओळखले जाणारे भारतातील सर्वात प्राचीन अभयारण्यांपैकी एक आहे. हे भारतातील आसाम राज्यातील नागाव, सोनितपूर आणि गोलाघाट या प्रदेशात आढळू शकते. काझीरंगा ब्रह्मपुत्रा रोव्हर फ्लड प्लेनमध्ये वसलेले

MPSC अभ्यास साहित्य 2024

असल्यामुळे, पृथ्वीवर गाळाचे साठे विपुल प्रमाणात आहेत. उद्यानातून पूर्वेकडून पश्चिमेकडे लहान नद्या वाहतात आणि ब्रह्मपुत्रा नदीत मिसळतात.

ब्रह्मपुत्रा नदीच्या दक्षिणेकडील सर्वात मोठे सुरक्षित क्षेत्र, काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यानाचे क्षेत्रफळ 1030 चौ किमी आहे. काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान सध्या आसाम राज्य सरकारच्या पर्यावरण विभागाच्या देखरेखीखाली आहे.

Kaziranga National Park and One-Horned Rhinoceros

The IUCN Red List categorizes the one-horned rhinoceros as Vulnerable. The preservation of these rhinos is now a top concern. Kaziranga National Park is an important refuge because it is home to half of the world's rhinos. A solitary black horn that is 9 to 25 inches long and a grey-brown hide with folds in the skin help identify one-horned rhinos. These one-horned rhinos feed on grasses, tree limbs, fruit leaves, and aquatic plants.

काझीरंगा नॅशनल पार्क आणि एक-शिंगी गेंडा

IUCN रेड लिस्ट एक शिंगे असलेल्या गेंड्यांना असुरक्षित म्हणून वर्गीकृत करते. या गेंड्यांचे जतन हा आता सर्वात मोठा चिंतेचा विषय बनला आहे. काझीरंगा नॅशनल पार्क हे एक महत्त्वाचे आश्रयस्थान आहे कारण ते जगातील अर्ध्या गेंड्यांचे घर आहे. 9 ते 25 इंच लांब आणि त्वचेत दुमडलेले राखाडी-तपिकरी रंगाचे एकल काळे शिंग एक शिंगे असलेले गेंडे ओळखण्यास मदत करतात. हे एक-शिंग असलेले गेंडे गवत, झाडाची फांदी, फळांची पाने आणि पाणवनस्पती खातात.

Kaziranga National Park Significance

Two-thirds of the world's giant one-horned rhinoceroses reside there (IUCN Status- Vulnerable). The name Karbi, a woman who governed here in antiquity, is adopted as the title Kaziranga. Alluvial deposits from the Brahmaputra and its tributaries created Kaziranga's entire territory.

काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यानाचे महत्त्व

जगातील दोन-तृतीयांश महाकाय एक शिंगे असलेले गेंडे तेथे राहतात (IUCN स्थिती- असुरक्षित). पुरातन काळातील कारबी या स्त्रीचे नाव काझीरंगा म्हणून स्वीकारले जाते. ब्रह्मपुत्रा आणि तिच्या उपनद्यांच्या जलोढयांमुळे काझीरंगाचा संपूर्ण प्रदेश तयार झाला.